

Voss Sparebank 22.9.2010

- Ikke-kommersiell virksomhet som skal fremme kunnskap, innsikt og forståelse for verdipapirmarkedet. Langsiktig mål:
 - 500.000 norske private aksjonærer i børsnoterte selskaper
 - 2 millioner norske private fondsparere / andelseiere
- Forlesninger for høyskoler og universitet : BørsABC
- Forlesninger for elever i vgs
- Investorseminarer: AksjeNorge-dagen, aksje- og fondskvelder
- Informasjonskonseptet Fra innsikt til handling

*Fra
innsikt
til handling*

www.aksjenorge.no

24 11 78 60

post@aksjenorge.no

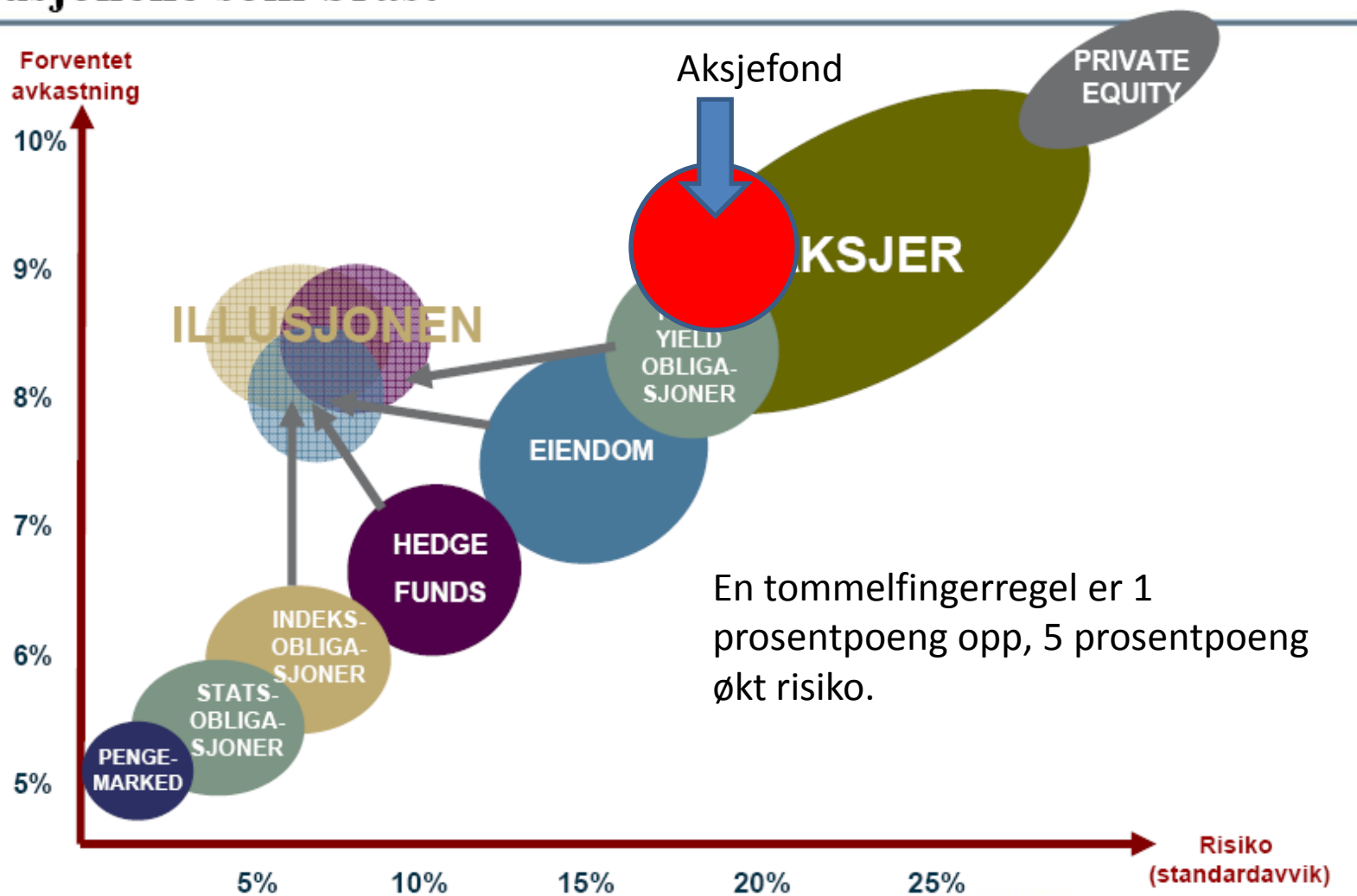
AKSJONÆRFORENINGEN

www.aksjonaerforeningen.no

post@aksjonaerforeningen.no

Free lunch doesn't exist!

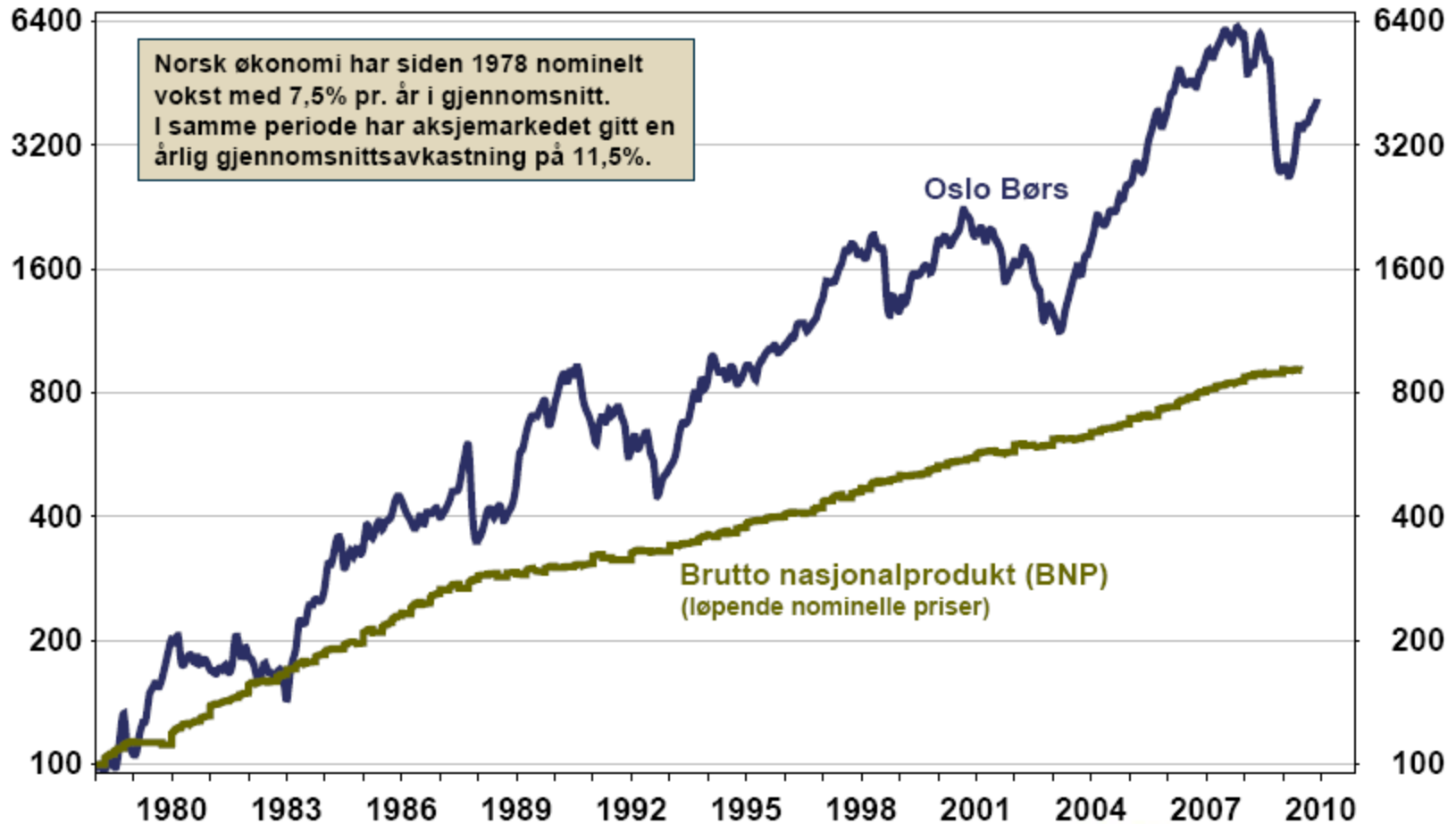
Illusjonene som brast

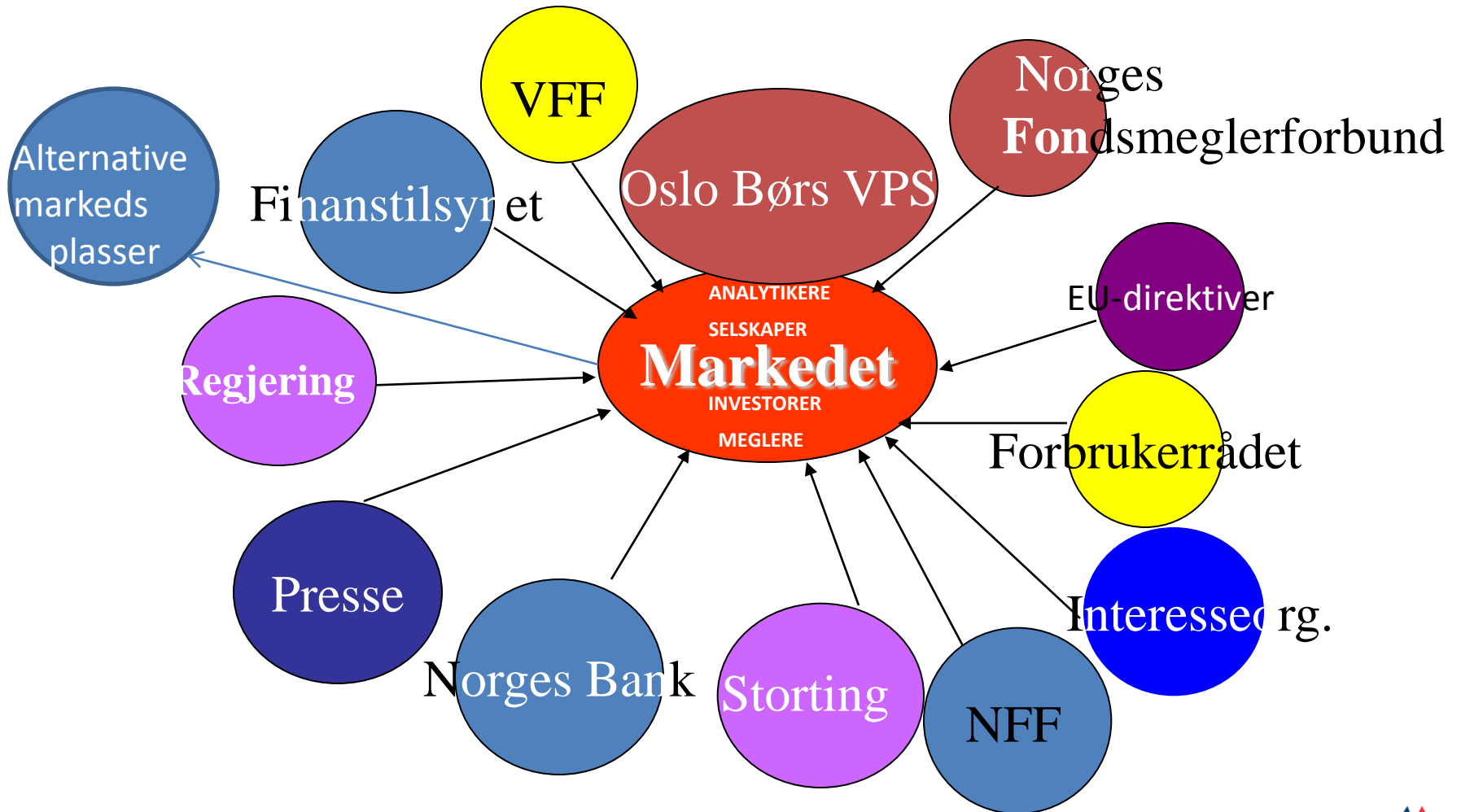
Aksjer er det tetteste du kommer på verdiskapningen i samfunnet

Brutto nasjonalprodukt (BNP) og aksjemarkedet i Norge

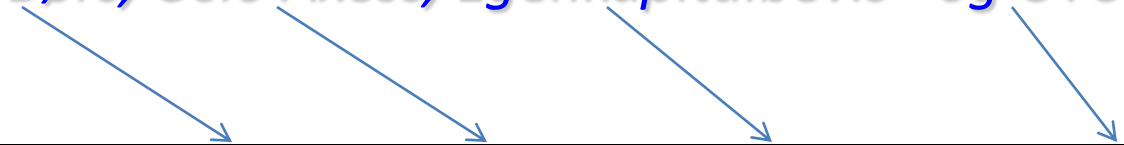
Markedet og omgivelsene

Børsens oppgaver

- Drive handels / informasjonssystem
- Kontroll og tilsyn:
 - *markedsovervåkning*
 - *opplysningsplikt / informasjonskrav*
 - *flagging og tilbudsplikt*
 - *innsideregler*
 - *prospektkontroll*
 - *vilkår for notering og medlemskap*
- Aktiv deltaker og premissleverandør for aksjemarkedsrelaterte saker som Corporate Governance, regnskapsstandarder, rapporteringer til markedet og utvikling av nye (spare)produkter.
- Informasjon / kontakt med media, myndigheter, investorer, selskaper og publikum

Oslo Børs, Oslo Axess, Egenkapitalbevis* og OTC (unoterte)

Opptakskriterier verdi	300 mill.	8 mill.	8 mill	*
Spredning	25 %	25 %	25 %	Grunnlag for omsetning
Antall eksterne aksjonærer	500	100	200	50 / ASA-loven
Børspost i kroner 	10.000	10.000	10.000	Ingen formelle regler
Minstekurs	10	1	10	Ingen formelle krav
Informasjonsplikt	ja	ja	ja	ASA.lovens minimum
Innsiders meldeplikt	ja	ja	ja	lovens generelle krav
Eksistert	3 år	Nytt	3 år	Nytt
Hovedindeks	ja	nei	nei	Nei
Egne delindekser	ja	ja	ja	Nei (egne for meglere)

 Børsposter faller bort fra 1.3.2010

- Egenkapitalbevis, tidligere Grunnfondsbevis

Aksjehandel - hvordan og hvor

1. Henvend deg til din lokale bank eller en nettmegler; enten direkte eller via www.oslobors.no/ob/meglerfirmaer
2. Opprett VPS-konto. Banken / megler ordner det
3. Pengekonto for dekning av kjøp / transaksjonskostnader
4. Konto for hvor utbytte og salgsbeløp skal overføres
5. Ordre legges inn via Internett
6. En rekke muligheter for hvordan en kjøps og salgsordre skal behandles av megleren. Børspost, odd-lot, fill-or-kill etc

I dag er aksjehandel like lett som å skaffe et mobilabonnement

Hvordan får du avkastning?

Aksjemarkedet i Norge

- Gevinst ved salg
- "Oppkjøpspremie":
- Utbytte
- Fisjon / Fusjon (Hydro: Hydro/Yara, Hydro/Statoil/Hydro)

Aksjemarkedet stiger over tid

men vi mister lett troen på akkurat det rundt bunnpunktene i markedet

Oslo Børs Hovedindeks

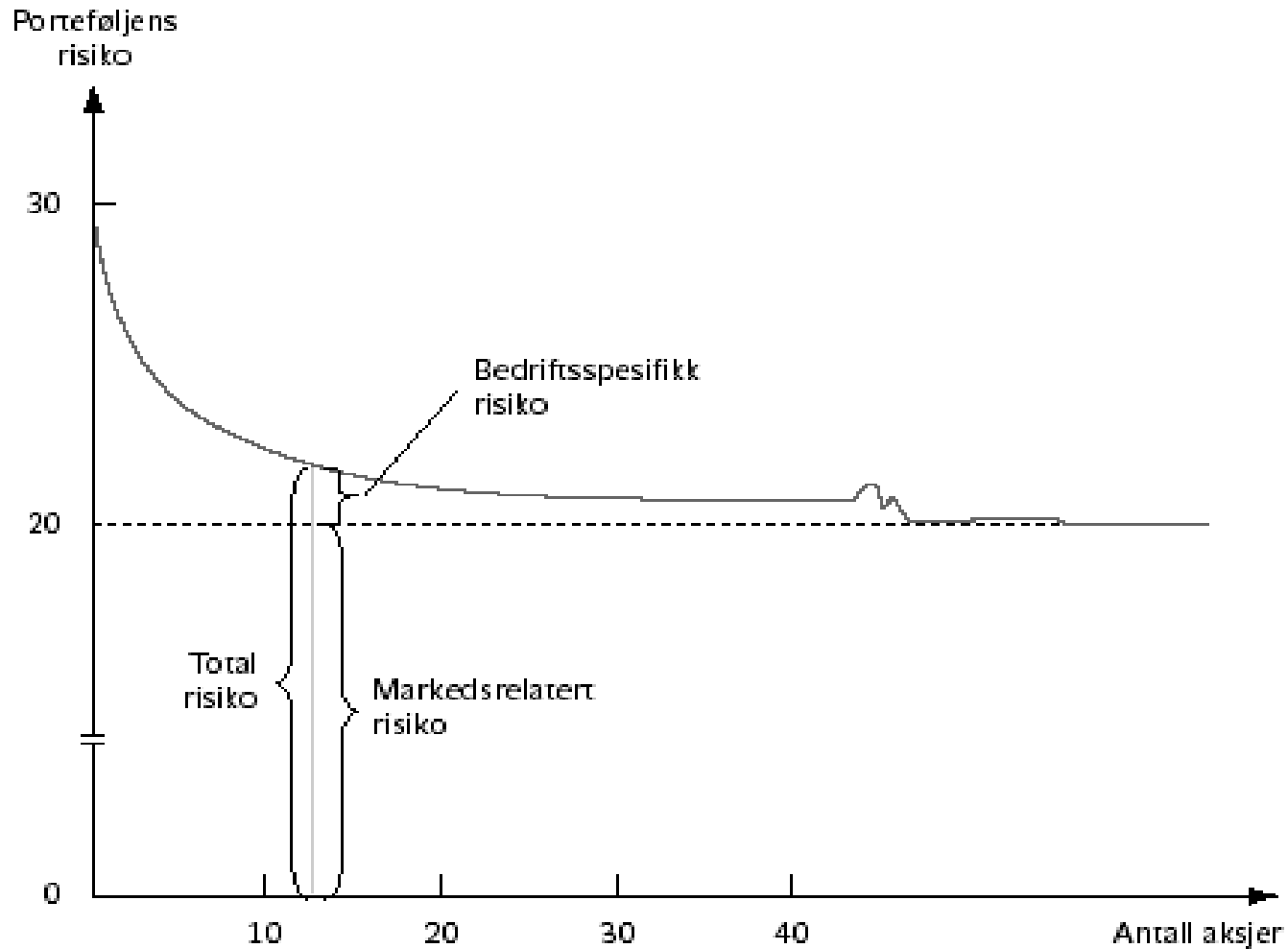
Hva bestemmer aksjekursene?

- 1) Tilbud og etterspørsel
- 2) Selskapenes verdiskapningsevne / fremtidige kontantstrømmer
- 3) Inntjening pr aksje
- 4) Topplinje / bunnlinjevekst
- 5) Konjunktorene og oppfatning av disse. Økonomisk vekst
- 6) Inflasjon, renter, arbeidsmarked
- 7) Oljepris, råvarepris.
- 8) Oppkjøp, fusjoner
- 9) Tempo i globalisering
- 10) Oppfatning av trender
- 11) Politiske forhold; 9/11
- 12) Selskapets aksjonærpolitikk, Corporate Governance, CSR
- 13) Utbytte / utbyttepolitikk
- 14) Psykologi; syn på fremtiden – på kort og lang sikt
- 15) Generell interesse fra analytikere, investorer etc

..men egentlig dreier det seg om vår subjektivt forskjellige oppfatning av verden

Kan risiko i aksjemarkedet fjernes?

NEI!

Figur 8.3 Risiko og porteføljestørrelse.

Investors 7 grunnregler

- 1. Sett opp mål for aksjesparingen din – vær langsiktig*
- 2. Invester regelmessig*
- 3. Spre risiko*
- 4. Vær forsiktig med å kjøpe aksjer for lånte penger*
- 5. Hold deg informert og følg ikke råd ukritisk*
- 6. Gjør dine egne analyser ut fra ditt behov*
- 7. Sett opp regler for når du skal omplassere – og følg disse*

Kilde: Aksjonærforeningen

Trender

Hvilke trender ser du for deg de neste 10 – 15 årene?

Hvilke konsekvenser får dette for valg av spareområde / aksje- og fondsvalg?

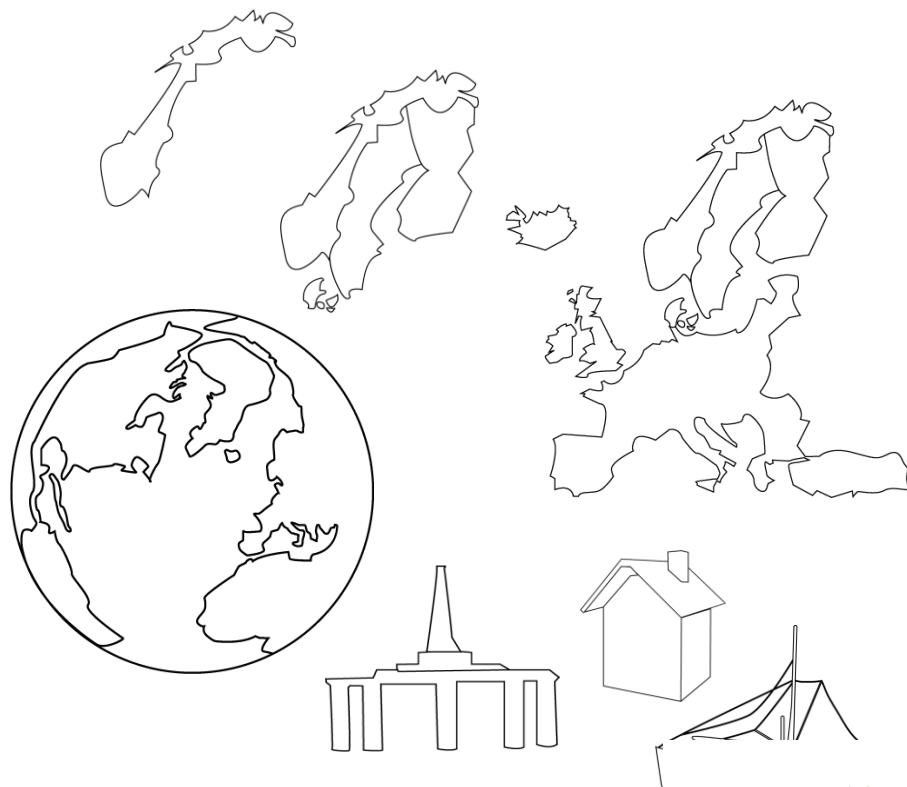
Hva er et aksjefond?

- En kollektiv investering
 - Eies av andelseierne
 - Forvaltes og administreres av forvaltningsselskapet
- Begrensninger
 - Minst 16 forskjellige aksjeselskaper.
 - Maksimalt ti prosent av fondets kapital kan plasseres i ett selskap
- Underlagt streng regulering og kontroll
- Deles inn i grupper etter investeringsunivers
 - Geografisk avgrenset
 - Bransjeavgrenset

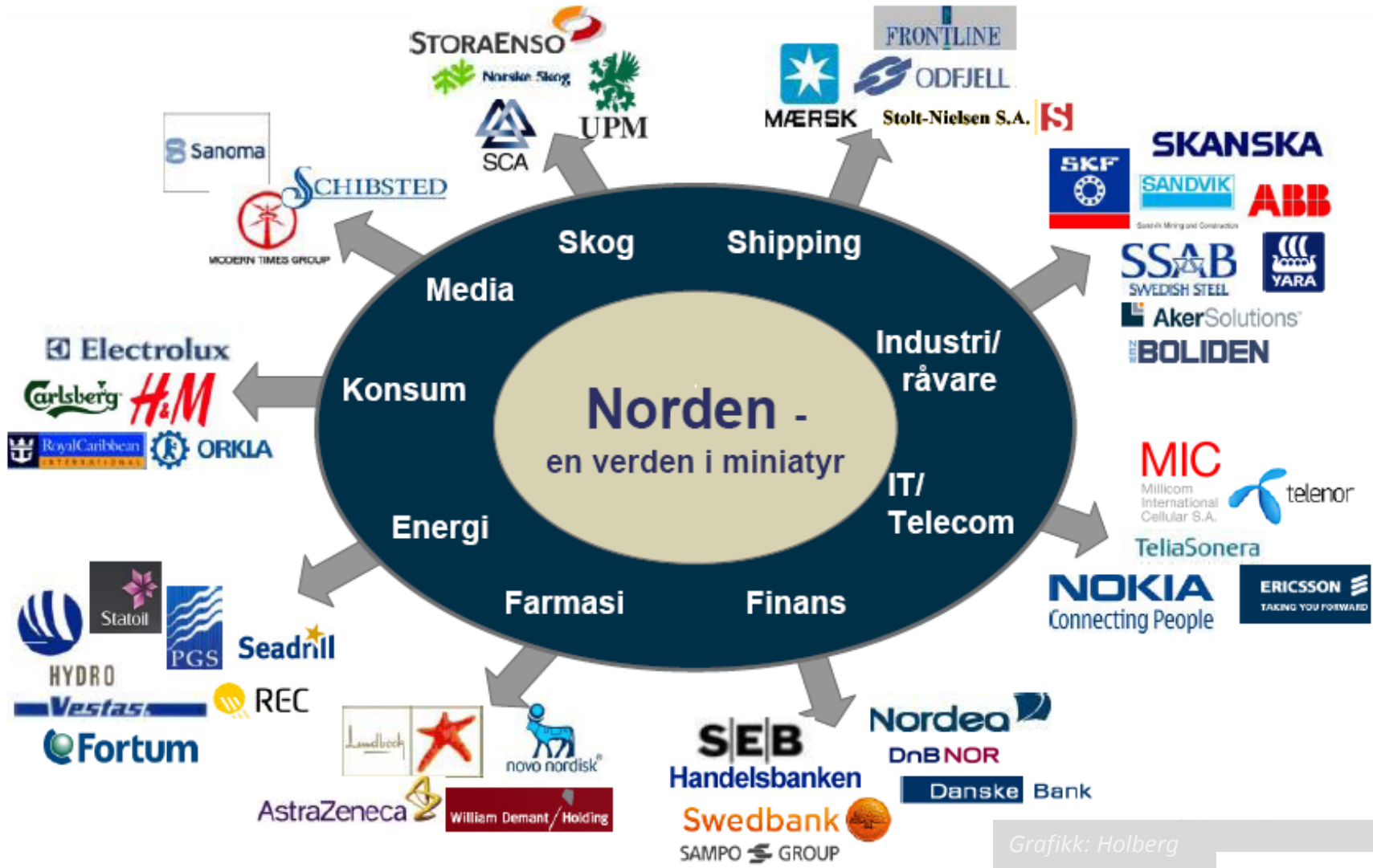
Hvor og hvordan vil du spare i fond?

- Type forvalter:
 - Aktiv – indeksuavhengig
 - Passiv – indeksavhengig
- Hvordan vil du investere?
 - Alt med en gang
 - Månedlig

- Hvor vil du investere:

Norden er et eget investeringsunivers

Grafikk: Holberg

Å tenke det, ville det, ønske det med, men gjøre det....

Sigrid, 22 år. Har begynt å tenke på fremtiden og ikke minst alt hun ska gjøre når hun blir litt elder (som sin mor i dag) .
Skal hun velge bank, indeksfond, aktivt forvaltet fond?

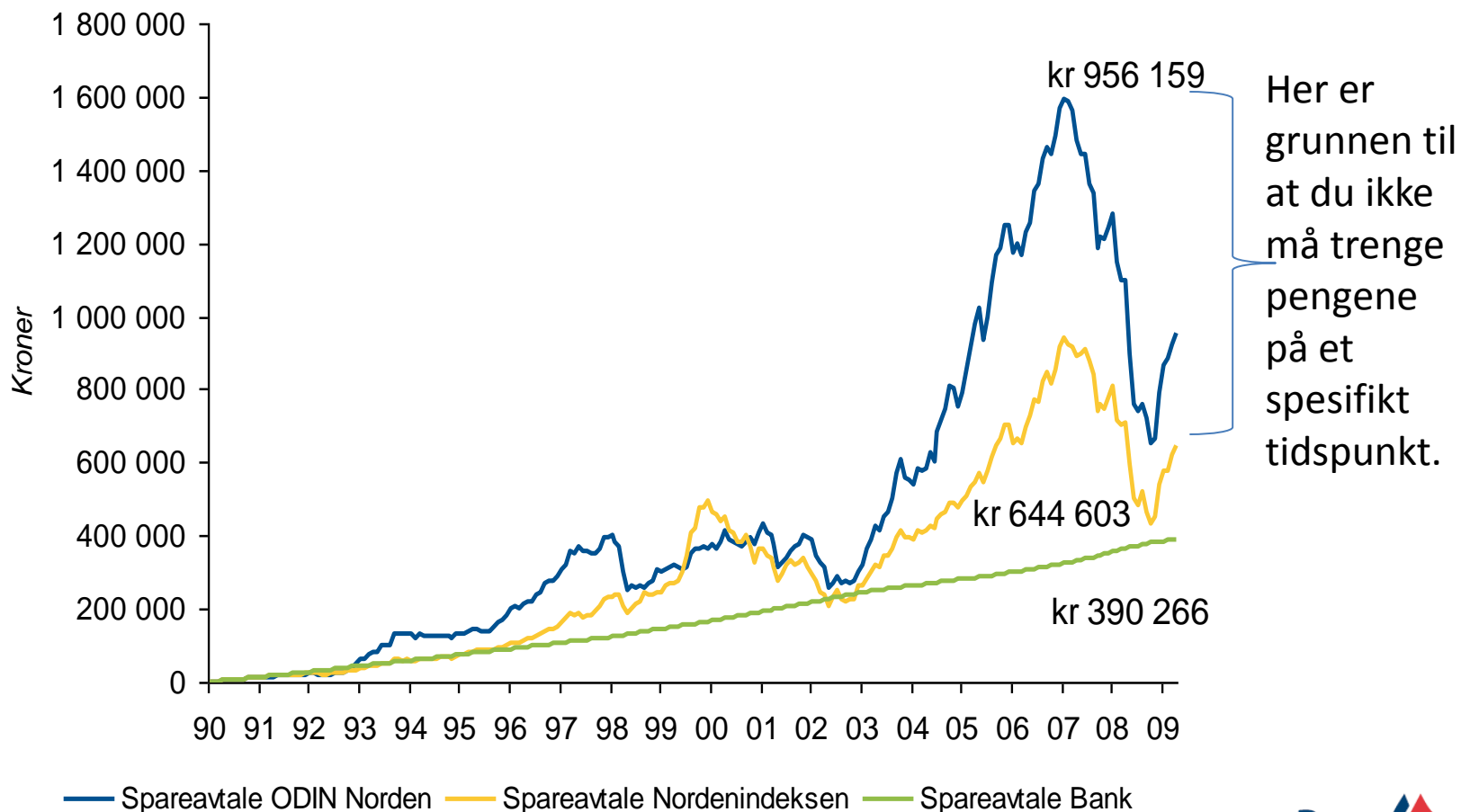
Hun tipper ikke og spillerheller ikke på lotto, hest el.

Hun valgte månedlig sparing i fond!

Hvorfor spareavtale?

- Regelmessig kjøp av andeler gir god langsiktig avkastning
- Høyere avkastning enn andre spareinstrument
 - over tid
- En spareavtale reduserer de totale svingningene
- En spareavtale er perfekt tilpasset din lommebok
- Ingen bindingstid
- Du kan (om du vil) følge utviklingen for sparingen daglig

Spareavtale 1 000 kr pr måned – fra og med juni 1990

Spareavtale 1 000 kroner pr måned i ODIN Norden

– fra og med juni 1990

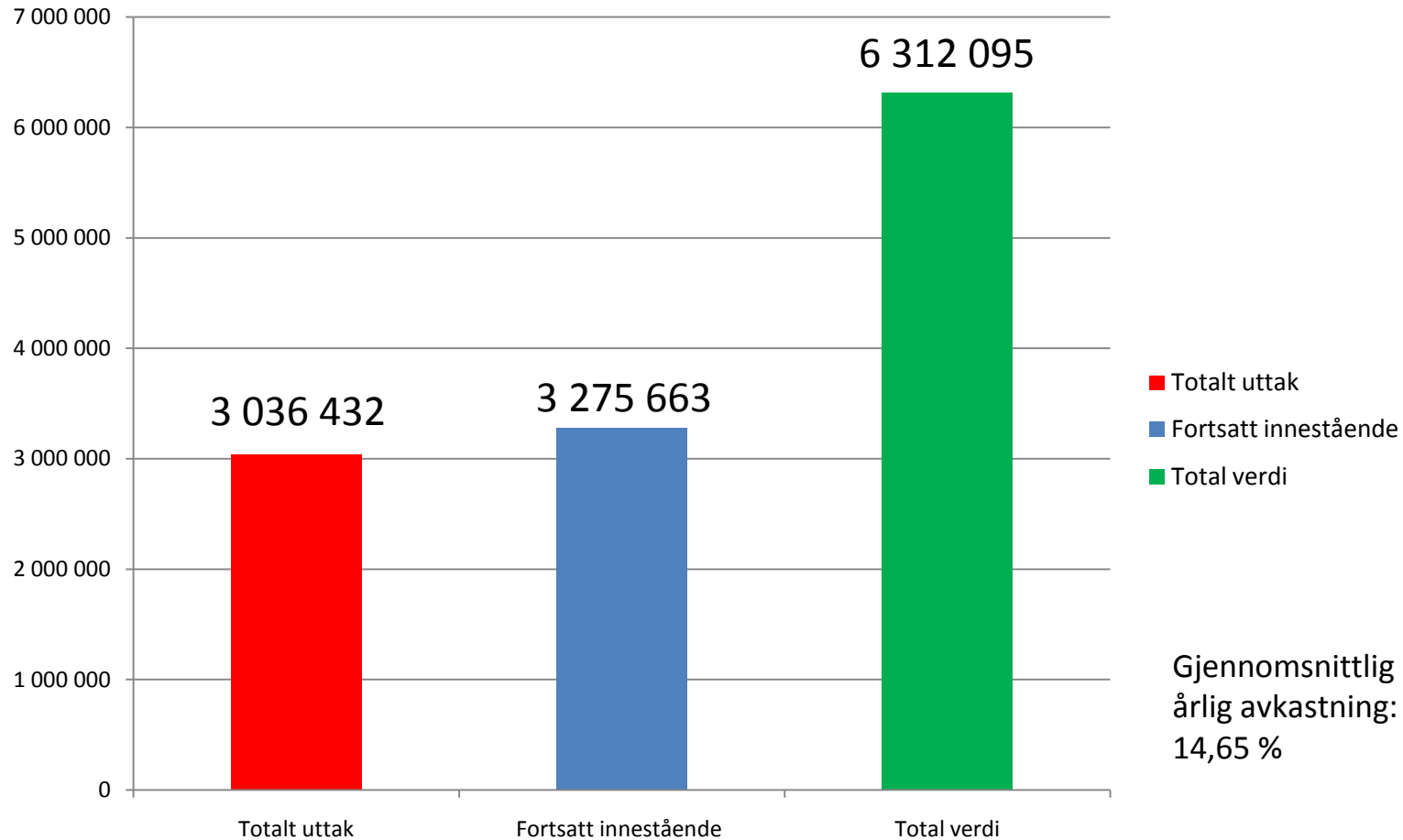
Spareavtale på 1 000 kroner pr måned i ODIN Norden:

<i>Totalt innskudd:</i>	<i>kr</i>	232 000
▪ <i>Innestående beløp:</i>	<i>kr</i>	956 159
▪ <i>Pengevektet avkastning pr år:</i>		13,15 %
▪ <i>Tilsvarende i et gjennomsnittlig nordisk fond:</i>		
▪ <i>Innestående beløp:</i>	<i>kr</i>	644 603
▪ <i>Pengevektet avkastning pr år:</i>		9,71 %
▪ <i>I banken (3 mnd nibor):</i>		
▪ <i>Innestående beløp:</i>	<i>kr</i>	390 266
▪ <i>Pengevektet avkastning pr år:</i>		5,13 %

Oppdatert pr 31. august 2009

I stedet for 1000 kroner hver måned, satte vi inn 1 million i juni 1990. Og så startet vi en uttaksavtale med 0,5 %- vis uttak av innestående. Da ser det slik ut. Du foretar 231 uttak

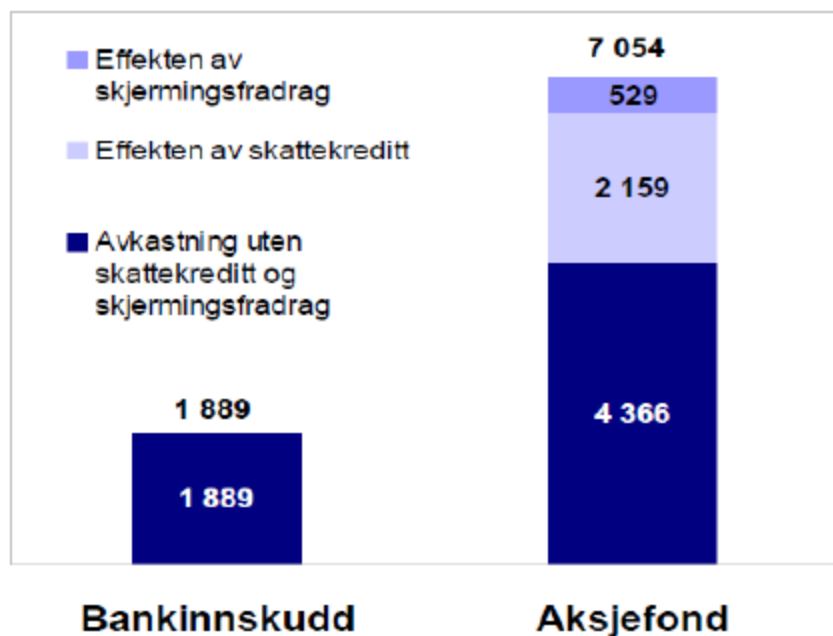

Som du ser, det blir noe igjen til mann og barn også.

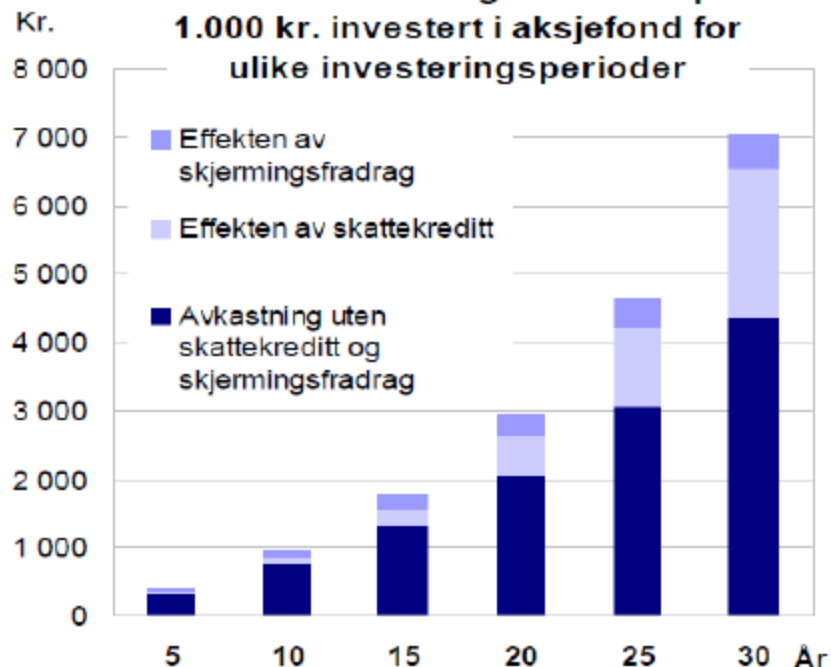
Sparing i aksjefond gir skattemessige fordeler.

Effekten av skjermingsfradrag og skattekreditt

Samlet avkastning i kr. etter skatt på
1.000 kr. investert i 30 år

Samlet avkastning etter skatt på
1.000 kr. investert i aksjefond for
ulike investeringsperioder

"Avkastning uten skattekreditt og skjermingsfradrag" er avkastning fratrukket 28 prosent kapitalskatt på årlig basis, tilsvarende faktisk beskatning på renteinntekter i bankinnskudd og rentefond. Vi har lagt til grunn 8 prosent forventet snittavkastning per år for aksjefond og 5 prosent per år for bankinnskudd. Vi har videre lagt til grunn skjermingsrente tilsvarende bankinnskudd etter skatt.

jpt@aksjenorge.no